

DECIZIE

05 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vîlcu Galina și
Bîrnaz Zinaida împotriva Lidiei Bordeniuc și notarului public Levița Valentina cu
privire la declararea nulității absolute a certificatului de moștenitor, constatarea
faptului acceptării succesiunii prin intrarea în posesia bunurilor succesoriale și
recunoașterea dreptului de proprietate,

împotriva încheierii din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin
care a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Vîlcu Galina
și Bîrnaz Zinaida,

c o n s t a t ă :

La 16 decembrie 2014 Memeț Elena, Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida au depus
cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei com. Cucuruzeni și notarului
public Levița Valentina, solicitând repunerea în termenul de acceptare a succesiunii
testamentare, declararea nulității certificatului de moștenitor legal nr. 1963 din 19
august 1999, eliberat pe numele Lidiei Bordeniuc și declararea ca fiind fals a
răspunsului nr. 93 din 18 august 2014 a Primăriei com. Cucuruzeni.

În motivarea acțiunii Memeț Elena, Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida au indicat
că sunt fiicele decedatei Bordeniuc Zinovia, care a locuit în comuna Cucuruzeni,
r-nul Orhei. La 10 mai 1989 Bordeniuc Zinovia a decedat.

În timpul vieții defuncta a deținut în proprietate o casă de locuit. După decesul
mamei, ca succesor testamentar, a rămas Memeț Elena. Despre existența
testamentului se cunoștea în Primăria com. Cucuruzeni. Când mama lor a decedat,
despre existența testamentului i-au comunicat și surorii Bordeniuc Lidia, care în acea
perioadă locuia în Kazahstan. Revenind în Moldova, Bordeniuc Lidia a rugat-o pe
Memeț Elena să-i permită temporar să locuiască în casa părintească, care ultima a
moștenit-o prin testament.

În anul 2010 Memeț Elena s-a adresat cu o cerere către notarul public Levița
Valentina pentru a primi certificat de moștenitor în baza testamentului nr. 12 din 10
mai 1989 eliberat de Primăria Cucuruzeni pe numele său.

Notarul public Levița Valentina i-a refuzat, motivând că la data de 19 august
1999 a fost eliberat certificatul de moștenitor legal nr. 1963 Lidiei Bordeniuc,

potrivit căruia aceasta este moștenitorul averii rămase după decesul mamei Bordeniuc Zinovia.

Au considerat că certificatul de moștenitor legal nr. 1963 din 19 august 1999 a fost eliberat ilegal de către notar, deoarece acesta urma să verifice dacă defuncta nu a lăsat un testament sau dacă nu mai erau moștenitori legali.

Au menționat că Bordeniuc Lidia a omis termenul de acceptare a succesiunii de 6 luni, nu s-a adresat în instanța de judecată pentru prelungirea acestui termen, iar notarul totuși i-a eliberat certificat de moștenitor.

A susținut că notarul, eliberând certificatul de moștenitor legal, le-a lezat dreptul acestora la moștenire. Mai mult ca atât, Primăria com. Cucuruzeni nu a avut temei legal ca gospodăria ce a aparținut mamei lor Bordeniuc Zinovia să fie trecută în registrul de evidență a gospodăriilor la data de 30.07.1999 cu nr. 57 după Bordeniuc Lidia.

Respectiv, extrasul din cartea de evidență a gospodăriilor satului Cucuruzeni, eliberat de Primăria com. Cucuruzeni, este fals, fapt ce a indus în eroare notarul și urmează a fi declarat nul.

Au solicitat, după modificarea cerințelor, declararea nulității extrasului eliberat de Primăria com. Cucuruzeni din anul 1999, declararea nulității certificatului de moștenitor nr. 1963 din 19 august 1999, eliberat de notarul public Levița Valentina pe numele Lidiei Bordeniuc și repunerea în termenul de prescripție a termenului de acceptare a succesiunii testamentare.

Memeț Elena, prin cererea înaintată la 21 noiembrie 2016 și repetat la 01 decembrie 2017, a renunțat la acțiune.

Prin cererea de concretizare a pretențiilor din 11 septembrie 2017 Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida au concretizat cercul participanților la proces, fiind indicați ca pârâți Bordeniuc Lidia și notarul public Levița Valentina.

Ulterior, în cadrul ședinței de judecată, Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida au concretizat pretențiile și au solicitat declararea nulității absolute a certificatului de moștenitor nr. 1963 din 19 august 1999, eliberat pe numele Lidiei Bordeniuc de către notarul Levița Valentina, constatarea faptului acceptării succesiunii prin intrarea în posesia bunurilor succesoriale de către Bîrnaz Zinaida, Vîlcu Galina, Bordeniuc Lidia, după decesul mamei lor Bordeniuc Zinovia, decedată la data de 11.02.1990 și recunoașterea dreptului de proprietate al Zinaidei Bîrnaz, Galinei Vîlcu și Lidiei Bordeniuc a câte 1/3 cotă-parte din bunurile succesoriale rămase după decesul mamei Bordeniuc Zinovia.

Prin hotărârea din 21 martie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central acțiunea a fost respinsă.

La 23 aprilie 2018 Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida au declarat apel împotriva hotărârii din 21 martie 2018 a Judecătorei Orhei, sediul Central, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 23 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 23 ianuarie 2019 Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida au declarat recurs împotriva deciziei din 23 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin încheierea din 27 martie 2019 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida a fost considerat inadmisibil.

La 28 mai 2019 Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida au depus cerere de revizuire împotriva încheierii din 27 martie 2019 a Curții Supreme de Justiție, solicitând casarea acesteia și a deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

Prin încheierea din 17 iulie 2019 a Curții Supreme de Justiție cererea de revizuire depusă de Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida a fost respinsă ca fiind inadmisibilă.

La 19 august 2019 Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida au depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 23 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe și trimiterea cauzei spre rejudecare.

Prin încheierea din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire.

La 23 decembrie 2019 Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida au depus recurs împotriva încheierii din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi încheieri de admitere a cererii de revizuire.

În motivarea recursului au indicat că autentificarea martorului Mursa Tamara și declarațiilor pe care aceasta le putea da instanței, constituie o circumstanță nouă și esențială constatată după devenirea irevocabilă a hotărârii judecătorești. Astfel, în opinia lor, temeiurile de revizuire se încadrează în art. 449 lit. b) CPC. La cererea lor a fost anexată explicația martorului, astfel au prezentat proba ce confirmă temeiurile invocate.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia încheierii din 29.10.2019 (f.d. 25 vol. II). Însă, probe care să confirme recepționarea acesteia de către recurente la materialele cauzei lipsesc. Prin urmare, recursul depus la data de 23 decembrie 2019 este în termen.

Studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul menționează că revizuirea este mijlocul procesual prin care sunt atacate hotărârile judecătorești definitive care conțin grave erori de fapt, erori puse în lumină ca urmare a descoperirii unor fapte și împrejurări necunoscute instanței și deci, inexistente în materialul probator de la dosar.

În conformitate cu art. 451 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art.447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art.449 și anexându-se probele ce le confirmă.

Din analiza dispozițiilor art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, revizuirea se întemeiază pe descoperirea de fapte sau împrejurări noi esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că unul din aspectele fundamentale a supremației legii este principiul securității raporturilor juridice, care instituie, printre altele, în cazul în care instanțele judecătorești au stabilit definitiv o chestiune, hotărârea lor nu ar trebui pusă la îndoială (a se vedea *Brumărescu versus România* [MC], nr. 28342/95, para. 61, CEDO 1999-VII, și *Roșca versus Moldova*, nr. 6267/02, para. 24, 22 martie 2005).

Circumstanțele nou-descoperite pot fi definite ca totalitatea de fapte juridice care duc la apariția, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile, care au o importanță esențială pentru soluționarea justă a cauzei civile, totodată, având putere decisivă asupra concluziei instanței de judecată, care nu au fost cunoscute revizuentului anterior, dar existau până la momentul pronunțării hotărârii, care să fie descoperite după ce hotărârea judecătorească a devenit irevocabilă, și dacă revizuentul dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei.

Deci, pentru revizuirea unei decizii, este necesar ca să fie noi faptele sau împrejurările invocate, adică, orice situație, stare care în mod autonom sau prin coroborare cu alte probe poate duce la dovedirea netemeinicii hotărârii.

Materialele cauzei atestă că depunând cererea de revizuire împotriva deciziei din 23 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, revizuențele au invocat prevederile art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, menționând că după pronunțarea actelor judecătorești enunțate, le-a devenit cunoscut faptul că Tamara Mursa a fost martor la evenimentele care s-au derulat în familia lor imediat după decesul mamei Bordeniuc Zinovia. Însă, acest martor nu a fost posibil de a fi citat pe caz în instanța de judecată într-o împrejurare ce nu a depins de voința lor.

Au mai menționat că Mursa Tamara prin declarația sa, a confirmat că a cunoscut-o personal pe mama acestora Bordeniuc Zinovia, inclusiv și pe toți copiii acesteia, iar în perioada anului 1990 vizita des casa părinților săi, care se afla în vecinătate cu casa defunctei Bordeniuc Zinovia. Aceasta cunoștea că după decesul Zinoviei Bordeniuc toți copiii acesteia au intrat în posesia bunurilor succesoriale, achitând impozitele pe bunurile imobile și efectuând plățile de întreținere a casei de locuit, prelucrând și folosind terenul de pe lângă casă.

Verificând temeinicia motivelor de revizuire invocate de către revizuențe raportate la art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că Curtea de Apel just le-a apreciat ca nefiind concludente și că ar rezida din interpretarea greșită a prevederilor art. 449 lit. b) CPC.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că circumstanțele prezentate drept temei de revizuire ca fiind noi nu pot fi admise în condițiile în care, nefiind probate, poartă un caracter declarativ. Mai mult, cele invocate de revizuențe nu au puterea de a răsturna soluția instanței. Astfel, cele invocate de revizuențe nu se încadrează în condițiile cerute pentru ca o circumstanță să fie categorisită ca fiind una nouă în temeiul art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă.

În raport cu conținutul cererii de recurs și în sensul normelor de drept procedural enunțate instanța de recurs reține că instanța de apel corect a respins cererea de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Or, temeiurile de revizuire urmează a fi prevăzute în legislație în mod obiectiv și exhaustiv, astfel încât nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei.

În hotărârea nr.16 din 25 iunie 2013, Curtea Constituțională a menționat că o derogare de la principiul res judicata este justificată doar atunci când este necesară datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare.

În astfel de circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă concluzia Curții de Apel Chișinău privind respingerea cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă, fapt ce impune situația respingerii recursului și menținerii încheierii din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida.

Se menține încheierea din 29 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Vîlcu Galina și Bîrnaz Zinaida împotriva Lidiei Bordeniuc și notarului public Levinga Valentina cu privire la declararea nulității absolute a certificatului de moștenitor, constatarea faptului acceptării succesiunii prin intrarea în posesia bunurilor succesoriale și recunoașterea dreptului de proprietate.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru